

Socialdepartementet

Köpa: Cgrupp

Bemyndigande att till Europeiska kommissionen överlämna ett förslag till nationellt program avseende fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt

1 bilaga

Regeringens beslut

Regeringen bemyndigar barn- och äldreministern att överlämna ett förslag till nationellt program avseende fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt 2014–2020 till Europeiska kommissionen för godkännande, i huvudsaklig överensstämmelse med *bilagan*.

Ärendet

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 223/ 2014 av den 11 mars 2014 om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt avser att ersätta livsmedelsprogrammen inom den gemensamma jordbrukspolitik, som upphörde efter 2013, och komplettera Europeiska socialfonden. Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt ska främja den sociala sammanhållningen, förbättra social delaktighet och därmed i slutändan bidra till att uppnå Europa 2020-strategins mål att antalet personer som riskerar fattigdom och social utestängning ska minska med minst 20 miljoner, samtidigt som den ska komplettera strukturfonderna.

Ett förslag till nationellt program för fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt 2014–2020 har utarbetats inom Regeringskansliet. Programförslaget ska överlämnas till Europeiska kommissionen senast den 11 september 2014.

En viktig utgångspunkt för programförslaget är att bistå ekonomiskt och socialt utsatta personer som vanligtvis inte har rätt till stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen genom att tillhandahålla icke-finansiellt bistånd

och att insatserna inom fonden ska komplettera ordinarie nationella insatser samt komplettera insatser som genomförs inom ramen för Socialfonden.

Under utarbetandet av programförslaget har en dialog förts med företrädare för berörda myndigheter samt organisationer inom den ideella sektorn. Förslaget till program har utformats utifrån regelverket på EU-nivå.

Utdrag till

Statsrådsberedningen/SAM, EUK
Finansdepartementet/BA EU
Näringsdepartementet/RT
Arbetsmarknadsdepartementet/A, IU, Disk
Riksdagen/socialutskottet
Ekonomistyrningsverket
Riksgäldskontoret
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

*Bilaga till protokoll
vid regeringssammanträde
2014-09-04 nr II:6*

OPERATIVT PROGRAM FÖR SOCIAL DELAKTIGHET FÖR DEM SOM HAR DET SÄMST STÄLLT 2014-2020

SVERIGES GENOMFÖRANDE AV FONDEN FÖR EUROPEISKT BISTÅND TILL DEM SOM HAR DET SÄMST STÄLLT

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

I. IDENTIFIERING

II. PROGRAMMETS UTFORMNING

2.1. Strategi

2.2. Förfarandets gång

2.2.1. Kartläggning av nationella behov

2.2.2. Det operativa programmets särskilda mål

2.2.3. Förväntade resultat

2.2.4. Identifiering av de personer som programmet avser

2.2.5. Finansiella indikatorer

III. GENOMFÖRANDE

3.1. Åtgärder

3.2. Val av insats

3.3. Stödmottagare

3.4. Komplementaritet med ESF

3.5. Institutionell utformning

3.6. Övervakning och utvärdering

3.6.1. Övervakning

3.6.2. Utvärdering

3.7. Tekniskt bistånd

IV. DE RELVANTA AKTÖRERNAS MEDVERKAN

V. FINANSIERINGSPLAN

I. IDENTIFIERING

Medlemsstat – Sverige

Det operativa programmets namn – Operativt program för social delaktighet för dem som har det sämst ställt 2014-2020. Sveriges genomförande av fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (Fead)

CCI –

II. PROGRAMMETS UTFORMNING

2.1. Strategi

Inledning

Europa 2020-strategin utgör sedan 2010 EU:s gemensamma tillväxt- och sysselsättningsstrategi. Syftet med strategin är att förbättra förutsättningarna för full sysselsättning och hållbar tillväxt för alla till år 2020. Europa 2020-strategin innehåller fem överordnade mål, som är gemensamma för medlemsstaterna och unionen. De innefattar mål för sysselsättningen, investeringar i forskning och utveckling, klimat och energi, utbildning samt social delaktighet och minskad fattigdom.

Den Europeiska plattformen mot fattigdom och social utestängning är ett av Europa 2020-strategins huvudinitiativ för smart och hållbar tillväxt för alla. Initiativet ska bidra till att EU-länderna når det överordnade målet i Europa 2020-strategin att hjälpa 20 miljoner människor att ta sig ur fattigdom och social utestängning. Medlemsstaterna har omsatt Europa 2020-målen till nationella mål och tillväxtfrämjande strategier.

Den svenska regeringen anser att det bästa sättet att bekämpa fattigdom och utanförskap är genom att öka sysselsättningen. Regeringen har därför valt ett nationellt mål som kopplar till sysselsättningsmålet. Sveriges nationella mål för att öka den sociala delaktigheten är att minska andelen kvinnor och män i åldrarna 20–64 år som är utanför arbetskraften (utom heltidsstuderande), långtidsarbetslösa eller långtidssjukskrivna till väl under 14 procent 2020. Enligt lägesbeskrivningen avseende det svenska nationella målet för social delaktighet fortsätter utanförskapet att minska och var under 2013 cirka 12,7 procent. Det är en minskning med cirka 80 000 personer sedan 2010.¹

Fead kompletterar nationell och europeisk fattigdomsbekämpning

Att bekämpa social utestängning, främja social rättvisa och värna om grundläggande rättigheter är en central vägledande princip i det svenska välfärdssamhället. Det är också, som framgår ovan, ett av Europeiska unionens centrala mål. Den ekonomiska utvecklingen i ett flertal av EUs medlemsstater har dessvärre inneburit att många människor drabbats hårt av den ekonomiska krisen och inte sällan i så stor grad att de lever i fattigdom. I flera EU-länder saknas dessutom tillräckligt socialt grundskydd för samtliga invånare. Arbetslöshet, utestängning och diskriminering samt lågt betalda arbeten (oftast inom den informella sektorn) innebär för många människor runt om i Europa ett liv i fattigdom och misär. Förutom materiella resurser saknar också många fattiga EU/EES-medborgare även grundläggande tillgång till tjänster som vård, omsorg och utbildning. Dessa faktorer bidrar tillsammans till att många hamnar i en situation av socialt och ekonomiskt utanförskap i hemländerna.

¹ Sveriges nationella reformprogram 2014. Europa 2020 – EU:s strategi för smart och hållbar tillväxt för alla.

År 2012 levde cirka en fjärdedel av samtliga personer som är boende i Europa i en situation där de riskerade att hamna i fattigdom. Tio procent av EUs invånare lever under sådana förhållanden att de till och med riskerar sk. allvarlig materiell deprivation, dvs. de saknar tillräckliga resurser för att t.ex. betala sin hyra, köpa mat som innehåller kött eller fisk varannan dag eller saknar medel för att värma upp sin bostad.² Andelen som lever under dessa omständigheter varierar emellertid mellan olika länder i Europa. I Sverige är det knappt två procent av befolkningen som lever under motsvarande omständigheter medan det i andra länder är betydligt vanligare, t.ex. i Rumänien lever 30 procent av befolkningen under sådana förhållanden.

För att bryta den sociala och ekonomiska exkludering som drabbar många av EUs medborgare har EU enats om ett antal gemensamma principer som ska bidra till att hjälpa människor att närma sig arbetsmarknaden och därmed en väg ut ur fattigdom. I den europeiska plattformen mot fattigdom och social exkludering³ pekats ett antal åtgärder ut som ska syfta till att medlemsländerna ska engagera sig för att bekämpa fattigdom och social exkludering. I Sverige finns en rad insatser, på såväl nationell som lokal nivå, som syftar till att minska social och ekonomisk exkludering och få fler i arbete. Insatser som stimulerar till en låg arbetslöshet och hög förvärvsfrekvens är centrala för den svenska generella välfärdspolitiken. Samtliga bosatta personer i Sverige har dessutom tillgång till hälso- och sjukvård och utbildning.

Utöver de nationella regelverken som avser att mildra fattigdom kan arbetslösa och utsatta grupper dessutom omfattas av de åtgärder som finansieras av Europeiska socialfonden (ESF). ESF finansierar bl.a. projektinsatser som vänder sig till kvinnor och män som är födda i eller utanför Sverige i åldern 15–64 år och är långtidsarbetslösa eller sjukskrivna eller har hamnat utanför arbetsmarknaden av andra skäl. ESF-insatserna ska leda till att målgrupperna kommer närmare arbetsmarknaden, antingen genom anställning (med eller utan statliga subventioner), utbildning eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder (inskrivning på Arbetsförmedlingen). Under programperioden 2007–2013 har ett fåtal projekt⁴ försökt hitta alternativa vägar till arbete för bland andra EU- och EES-medborgare.

Men trots en rad åtgärder som genomförs på EU-nivå och som bidrar till att lyfta 20 miljoner människor ur fattigdom runt om Europa lever fortfarande många människor under svåra ekonomiska omständigheter. År 2012 levde cirka 125 miljoner människor i en situation som innebär sk. risk för fattigdom.⁵ I jakt på möjligheter till egen försörjning och bättre liv söker sig därför många av EUs medborgare till andra länder. För att bistå personer som lever i svår fattigdom har Europaparlamentet och rådet infört Fead.

Fattigdomsbekämpning och grundskydd i Sverige

² För att räknas som materiellt depriverad person krävs enligt Eurostat att fyra av nio följande indikatorer är uppfyllda. Det handlar om att personen eller dess hushåll inte har råd med att: betala hyran/ränta och amorteringar eller räknningar för värme, vatten etc; hålla bostaden adekvat varm; kunna betala oväntade utgifter; äta kött, fisk eller en proteinekvalent varannan dag; en veckas semester borta från hemmet under året; hålla sig med en bil; ha en diskmaskin; ha en färg-TV; ha en telefon.

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=0&pcode=t2020_53&language=en

³ Europeiska Kommissionen (2011) Den europeiska plattformen mot fattigdom och social utestängning: en europeisk ram för social och territoriell sammanhållning (KOM(2010)/758).

⁴ Crossroads drivs i huvudsak av Stockholms Stadsmission men finansieras med medel från Europeiska socialfonden samt Frälsningsarmén, Stockholms stad och Arbetsförmedlingen. På Crossroads erbjuds jobbsökande EU-migranterna bland annat stöd och vägledning på sitt hemspråk samt hjälp med att översätta sina ansökningshandlingar till svenska.

⁵ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators

Det svenska välfärdssystemet omfattar hela befolkningen och syftar till att skapa lika möjligheter för alla och att skapa jämställdhet mellan kvinnor och män. Det innefattar hälso- och sjukvård, social omsorg och ekonomisk trygghet vid sjukdom, funktionsnedsättning och ålderdom. Ett generellt system som det svenska omfördelar och utjämnar ekonomiska resurser och levnadsförhållanden mellan människor över olika skeden i livet. Den generella välfärden kompletteras med behovsprövat stöd till de mest utsatta.

För personer som är bosatta i Sverige kan ekonomiskt bistånd beviljas när den enskildes egna inkomster inte är tillräckliga. Ekonomiskt bistånd regleras i socialtjänstlagen. I lagens 4 kap. 1 § fastställs att den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning och för sin livsföring i övrig. Biståndet ska tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå.

Rätten till ekonomiskt bistånd förutsätter att behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt. Ansökan om bistånd måste prövas i varje enskilt fall. Det är kommunerna som har ansvar för det ekonomiska biståndet. När det gäller asylsökande som inte själva kan betala för kost och logi ansvarar framför allt Migrationsverket för de enskilda personernas försörjning och boende. Enligt svenskt regelverk finns således ett grundskydd som avser täcka grundläggande behov för såväl personer som är bosatta i landet som för asylsökande personer. När det gäller icke-ekonomiskt aktiva personer som vistas i Sverige på s.k. EU-rättslig grund under kortare period än tre månader saknas däremot ett motsvarande grundläggande stöd. EU-medborgare som vistas tillfälligt i Sverige har enligt praxis endast rätt till akut nödbistånd.⁶

Fead:s genomförande i Sverige

Under senare år har allt fler personer, bland annat från EU- och EES-länder, kommit till Sverige för att försöka hitta ett arbete och därmed en försörjning. Den fria rörligheten för EU/EES-medborgare och dess familjemedlemmar utgör en av grundstenarna i EU-samarbetet. Rätten att fritt röra sig och uppehålla sig i hela EES är en av de största framgångarna för den europeiska integrationen. Den fria rörligheten har positiva effekter för sysselsättning, tillväxt och konkurrenskraft. Att personer söker sig till olika länder runt om i Europa är en del av denna rättighet.

Många av dessa personer har emellertid haft svårt att få ett arbete och hamnar då ofta i en besvärlig ekonomisk situation. Bristen på ekonomiska resurser kan i vissa fall försätta personerna i en akut nöd då de saknar såväl möjlighet till övernattnings som medel till uppehälle. Personer som tillhör kategorin icke ekonomiskt aktiva EU/EES-medborgare och som visats tillfälligt i Sverige och som saknar uppehållsrätt har enligt praxis inte rätt till bistånd från socialtjänsten annat än i form av akut nödhjälp. Socialstyrelsens kartläggning av hemlösa EU/EES-medborgare visar att behovet av stöd och hjälp varierar och ofta skiljer sig från andra hemlösas behov. Hemlösa EU/EES-medborgare tycks ha en särskild problematik vilket innebär att insatser som riktas till denna grupp av personer bör vara utformad efter deras specifika omständigheter.⁷

Mot denna bakgrund har Sverige valt ett operativt program för social delaktighet (även kallat operativt program II) med syftet att bistå ekonomiskt och socialt utsatta personer som vanligtvis inte har rätt till stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen. Fonden ska åtgärda de värsta formerna av

⁶ Akut nödbistånd från socialtjänst är oftast i förekommande fall en biljett från vistelsekommunen till hemlandet eller vid enstaka tillfälle pengar till mat eller härbärge.

⁷ Socialstyrelsen (2013) Hemlöshet bland utrikesfödda personer utan permanent uppehållstillstånd i Sverige.

fattigdom genom att tillhandahålla icke-finansiellt bistånd till dem som har det sämst ställt genom åtgärder som syftar till social delaktighet. Insatserna ska skapa förbättrade förutsättningar för att ta sig ur fattigdom. Insatser inom ramen för det operativa programmet ska inte ersätta sådant bistånd som den enskilde har rätt till enligt socialtjänstlagen. Insatserna inom fonden ska komplettera ordinarie nationella insatser samt komplettera insatser som genomförs inom ramen för Socialfonden.

2.2. Förfarandets gång

2.2.1. Kartläggning av nationella behov

I Sverige har hemlöshetskartläggningar genomförts sedan 1993. Undersökningarna har gjorts av Socialstyrelsen och i dagsläget har fyra nationella kartläggningar publicerats. Parallellt har många kommuner också genomfört lokala kartläggningar av hemlöshetens omfattning och karaktär.

Av 2011 års nationella kartläggning framkommer att hemlösheten har ökat sedan mätningen 2005.⁸ Kartläggningen visade att det totalt fanns cirka 34 000 personer, som enligt Socialstyrelsens definition var hemlösa eller utestängda från den ordinarie bostadsmarknaden under mätveckan. Dessa hemlösa levde under mycket olika villkor och visade sig ha olika behov av stöd från samhället. Av de inrapporterade hemlösa personerna befann sig cirka 4 500 personer i akut hemlöshet, varav 280 sov ute eller i offentliga utrymmen. 5 600 personer vistades på institution/kategoriboende. Vidare bodde 13 900 personer i långsiktiga boendelösningar (den sekundära bostadsmarknaden) och 6 800 personer i eget ordnat, kortsiktigt boende. Resultatet visade att det var färre personer som helt saknade en bostad eller ett boende, som under mätveckan exempelvis sov utomhus eller i offentliga utrymmen jämfört med år 2005. Detta ansågs delvis som ett tecken på att ”tak över huvudet”-garantin, som var ett av målen i regeringens hemlöshetsstrategi 2007–2009, hade fått genomslag.⁹

I 2011 års kartläggning uppmärksammades att antalet utrikes födda hade ökat bland de hemlösa. Detta resultat gav upphov till att Socialstyrelsen också fick i uppdrag av regeringen att genomföra en nationell kartläggning av utrikes födda personer som saknar permanent uppehållstillstånd i Sverige.¹⁰ Resultatet från denna visade att det vid ett mätdygn under 2012 fanns uppgifter om 370 utrikes födda hemlösa personer.¹¹ Det finns emellertid stor anledning att anta att antalet hemlösa är betydligt större än vad kartläggningen visar. Detta är också de allra flesta aktörer som kommer i kontakt med målgruppen är ense om. T.ex. uppskattar Stockholms stad att över 2 000 EU- och tredjelandsmedborgare med varaktig bosättning i annat EU-land har varit i kontakt med verksamheter som helt eller delvis är finansierade av socialnämnden. Vidare har cirka 700 utländska medborgare erhållit nattlogi finansierat av Stockholms socialnämnd under perioden november till och med april 2012/2013.¹²

⁸ Socialstyrelsen (2011) Hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden 2011 – omfattning och karaktär.

⁹ Socialstyrelsen (2010) Hemlöshet – många ansikten, mångas ansvar. Genomförande av regeringens strategi för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden 2007–2009. Slutrapport 2010.

¹⁰ Socialstyrelsen (2013) Hemlöshet bland utrikesfödda personer utan permanent uppehållstillstånd i Sverige.

¹¹ Kartläggningen baseras på en webbenkät som skickades ut till samtliga Sveriges kommuner och till de största organisationerna som träffar hemlösa i landet och avser ett mätdygn för att undvika dubbelregistreringar. Därefter har seminarium hållits med berörda aktörer för att få fördjupad kunskap om problematiken och antal hemlösa. En förklaring till det låga antalet hemlösa utrikes födda personer utan permanent uppehållstillstånd i landet kan troligtvis förklaras dels av metodologiska omständigheter samt att många EU-medborgare inte söker hjälp hos varken kommuner eller organisationer.

¹² Stockholms socialförvaltning. Redovisning av insatser för EU-medborgare i Stockholm vintern 2012/2013. Dnr 5.0-191/2013.

Samtal med kommuner och andra aktörer ger en aktuell bild av läget i april 2014. Enligt t.ex. Stockholms stad fanns cirka 300–900 EU/EES-medborgare som försörjer sig på tiggeri och som saknar bostad. Linköpings kommun bedömde att antalet personer som tigger uppgick till 50 personer jämfört med 17 personer 2013. I Uppsala fanns samtidigt cirka 50–100 personer i liknande situationer. Även i norra Sverige finns EU-medborgare som saknar bostad och som försörjer sig på tiggeri, t.ex. i Umeå har de uppsökande verksamheterna identifierat 20–40 personer.¹³ Majoriteten av de utrikes födda hemlösa har kommit till Sverige för att arbeta och söka sin försörjning. De allra flesta tycks vara unga män som är fysiskt friska och som varken har missbruksproblem eller psykisk ohälsa. De flesta tycks heller inte varit hemlösa i sitt hemland men i Sverige sover många av dem utomhus eller i offentliga miljöer. 65 procent av de hemlösa EU-medborgarna som ingick i Socialstyrelsens kartläggning uppgav att de inte var hemlösa i sitt hemland och nästan hälften hade barn under 18 år som var kvar i hemlandet. Ungefär hälften uppgav att de saknade inkomstkälla och cirka 30 procent försörjde sig genom tiggeri, gatumusicerande eller genom att panta burkar. I en nyligen genomförd enkät till landets samtliga kommuner framkommer att ca 100 av landets 290 kommuner har kontakt med utsatta EU-medborgare och hälften av dessa kommuner bedömer att tiggeri är den främsta försörjningskällan för de allra flesta av dessa personer. Av de 100 kommunerna anser 60 procent att antalet ekonomiskt utsatta EU-medborgare har ökat sedan år 2013. Kommunerna uppger att den allra vanligaste formen av stöd är hjälp till en hemresa. Sveriges Kommuner och Landsting anser att det krävs en samverkan mellan regering, myndigheter, frivilligorganisationer om hur livsvillkoren kan förbättras.¹⁴

Verksamheter som varit i kontakt med de hemlösa vittnar om att det finns en stor fattigdom och misär bland de hemlösa EU/EES-medborgarna. På senare tid har även andelen kvinnor, både yngre och äldre, ökat och syns mer i gatubilden. Generellt finns det en uppfattning att antalet som försörjer sig på tiggeri och gatumusicerande ökar samt att denna form av försörjningskälla finansierar de berörda tillvaro i hemlandet. Bland de aktörer som möter dessa personer finns en oro att det kan komma att utvecklas missbruksproblem eller psykisk ohälsa i gruppen då personernas levnadsförhållanden i Sverige är mycket svåra.

Enligt Socialstyrelsens kartläggning¹⁵ möter utsatta EU/EES-medborgare följande svårigheter:

- hemlöshet
- arbetslöshet
- språksvårigheter som leder till kommunikationsproblem
- utanförskap och svårigheter med integration i det svenska samhället
- bristande samarbete mellan olika myndigheter
- allmänhetens attityder
- svårigheter att hitta annan försörjning än tiggeri
- att personerna inte ser några möjligheter i hemlandet och att en tillvaro i Sverige därför trots allt är bättre.

¹³ Uppgifterna baseras på samtal med kommuner och andra aktörer.

¹⁴ Sveriges Kommuner och Landsting. 2014-06-17.

¹⁵ Socialstyrelsen (2013) Hemlöshet bland utrikesfödda personer utan permanent uppehållstillstånd i Sverige.

Förutom att utsatta EU/EES-medborgare måste få sina basbehov tillfredsställda när de vistas i Sverige behöver de också information på sitt modersmål om vilka rättigheter och skyldigheter som EU/EES medborgare har i landet.

Följande behov av insatser har lyfts fram av aktörer som möter EU/EES-medborgare:

- natthärbärgen
- specifika verksamheter som kan ge stöd och hjälp till utsatta EU/EES-medborgarna och deras specifika behov
- uppsökande verksamheter med språkkompetens
- skolundervisning och stöd till EU/EES-medborgarnas barn
- undervisning i både hem- och värdlandsspråket
- samarbete och utbyte med organisationer i hemländerna i syfte att dels förbättra situationen på plats dels ge nödvändig information innan inresa till Sverige.¹⁶

Länsstyrelsen i Stockholm har inom ramen för sitt uppdrag att nationellt utveckla och effektivisera samordning och samverkan mot människohandel kartlagt utsatta EU-medborgares situation i Sverige. Som en del i detta arbete har Länsstyrelsen genomfört en nationell kartläggning genom att inhämta information från polismyndigheter, kommuner, frivilligorganisationer och andra nyckelaktörer för att ge en övergripande bild av exploatering av arbetskraft, tiggeri och stölder, kopplat till EU-medborgare.¹⁷ Resultatet från kartläggningen visar att utsatta EU-medborgare finns över hela landet, i alla län och i både stora, mellanstora och små kommuner. De utsatta EU-medborgarna kommer övervägande från Rumänien och Bulgarien.

2.2.2. Det operativa programmens särskilda mål

Insatser inom ramen för fonden är ett led i att uppfylla Europa 2020-strategins överordnade mål, dvs. att hjälpa 20 miljoner människor att ta sig ur fattigdom och social utestängning. Det övergripande målet för det operativa programmet är att socialt- och ekonomiskt utsatta personers förutsättningar för social delaktighet och egenmakt ska öka. Insatser inom ramen för denna fond avser framför allt insatser på den individuella nivån. Aktiviteterna ska utformas på sådant sätt att de stimulerar till lärande och spridning av goda exempel.

2.2.3 Förväntade resultat

Det operativa programmet ska öka målgruppens förutsättningar för sociala delaktighet. Sådana förutsättningar är t.ex. tillräckliga kunskaper om de rättigheter och skyldigheter som behövs för att kunna leva och försörja sig själv i Sverige och/eller i sitt hemland. Därutöver är upprätthållandet av en personlig hygien och god hälsa nödvändigt.

För att ha möjlighet att leva och arbeta i landet krävs också nödvändiga kunskaper om relevanta myndigheter och organisationer, arbetsgivare, bostadsvårdare och vårdgivare. Sådana kunskaper ger

¹⁶ Socialstyrelsen (2013) Hemlöshet bland utrikesfödda personer utan permanent uppehållstillstånd i Sverige.

¹⁷ Länsstyrelsen (2014) Utsatta EU-medborgare i Sverige. Lägesrapport ur ett människohandelsperspektiv. Rapport 2014:10.

dels ökade möjligheter till att hitta ett arbete och i förlängningen en egen försörjning, dels ger det en förståelse för det svenska samhället.

Insatser för att stödja dessa personer kan ske på olika sätt. Stöd kan ges till insatser med inriktning mot att minska gruppen som hamnat i ett utanförskap samt till insatser för att förebygga att personer hamnar i utanförskap. Insatserna t.ex. vägledning, handledning eller andra sociala insatser, bör göras med en hög grad av individanpassning. De insatser som genomförs inom ramen för Fead bör i så hög utsträckning som möjligt ske i samverkan mellan olika organisationer. Genom samverkan mellan organisationer kan förutsättningarna att nå ett gemensamt mål öka. Samverkan på organisatorisk nivå bör syfta till att möjliggöra samarbete på verksamhetsnivå.

Det operativa programmet ska därför följas upp utifrån såväl aktivitets- som resultatindikatorer. Aktivitetsindikatorerna syftar till att beskriva insatsernas omfattning och innehåll och ska svara mot de mål som finns i programmet. Följande aktivitetsindikatorer¹⁸ ska redovisas:

- Totalt antal personer som får insatser inom ramen för programmet
- varav antal individer till och med 15 år
- varav antal individer från och med 65 år
- varav antal kvinnor
- varav antal utrikesfödda
- varav antal hemlösa.¹⁹

Resultatindikatorer relaterar till de direkta och omedelbara effekterna hos målgrupperna till följd av programmet. Resultatindikatorerna ska ge information om förändringar av till exempel beteendet, förmågan eller agerandet hos målgruppen.

Det saknas såväl statistik som övrig kunskap om hur målgruppen upplever sin livssituation i Sverige och vad som kan förbättra den. I brist på utgångsvärde kan således Feadprojektens resultat endast mätas med en indikator som visar om individerna upplever en förändring efter att ha tagit del av insatser. Brist på tillförlitlig statistik bidrar till att utgångsvärdet för resultatindikatorn är noll.

- Andelen av deltagande individer som uppger att insatserna har förstärkt deras förutsättningar för social inkludering (utgångsvärdet = 0, målvärde = 75 procent).

Insatserna kan även ge effekter bortom resultatindikatorn. Det kan handla om effekter för målgruppen med en direkt koppling till en åtgärd som har vidtagits. Det kan också handla om effekter på längre sikt som påverkar en större population, som t.ex. utveckling av samverkan mellan organisationer inom Sverige eller förändringar i förhållningssätt, bemötande och olika typer av policies och regelverk.

¹⁸ Aktivitetsindikatorerna överensstämmer i huvudsak med de som är EU gemensamma, dock kommer inte Sverige att redovisa minoritetsstatus och inte heller förekomst av funktionsnedsättning.

¹⁹ En person kan förekomma flera gånger eftersom uppgifterna inte insamlas som personuppgifter.

Insatserna ska inriktas på att uppfylla grundläggande förutsättningar och ska inte avgränsas utifrån kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Samtliga indikatorer ska redovisas med respekt för individernas integritet. Det kan emellertid finnas svårigheter att inhämta uppgifter om målgruppen. Dessa omständigheter bidrar till att information om målgruppen samt informationens tillförlitlighet inte alltid kan säkras. Tolkning och analys av indikatorerna bör därför göras med försiktighet.

2.2.4 Kartläggning av de personer som har det sämst ställt som programmet ska vända sig till

Det operativa programmet ska ge grundläggande förutsättningar för social delaktighet för personer som inte vanligtvis kan erhålla stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen och lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande med flera och inte heller samtida insatser i andra EU-program eller fonder. Den målgrupp som programmet har i fokus är socialt utsatta EU/EES-medborgare och deras familjemedlemmar som tillfälligt vistas i Sverige. EU- eller EES-medborgare får vistas i ett EU-land under högst tre månader. Enligt 8 kap 10 § i utlänningslagen får en EU- eller EES-medborgare utvisas efter tre månader. Det kan vara så att individerna väljer att antingen vistas i intervaller under en längre period eller vistas betydligt längre än angiven tid. Som framgår ovan är uppgifterna osäkra om hur stor målgruppen är.

Personerna är mycket rörliga och saknar ofta kontakt med såväl myndigheter som organisationer. Programmet ska genom projekten nå minst 1 000 unika personer från målgruppen. Sverige bedömer att medelstödet per individ på cirka 1300 euro och per år är rimligt. Stödet ska täcka organisationernas resurser för samordnade insatser enligt avsnitt 3.1. Beräkningen baseras på det antagandet att det finns cirka 900 personer i Stockholm (se avsnitt 2.2.1). Vid en uppskattning av att det finns lika många personer i också i Göteborg och Malmö samt ett lägre antal i övriga kommuner resulterar detta sammantaget i att det kan finnas 6000 personer i målgruppen i Sverige.

För att kontakta målgruppen behövs en uppsökande verksamhet. Feadprojekten ska bygga på delaktighet och frivillighet. Sverige bedömer det som troligt att minst 1000 unika personer kan nås av insatserna under perioden 2015-2020. Med unika avses varje gång en ny person kommer till projekten. Projekten ska ackumulerat redovisa totala antalet deltagare enligt aktivitetsindikatorerna. Deltagare som återkommer ska särredovisas. Det här innebär att totala antalet deltagare kommer att vara något högre än antalet unika personer, uppskattningsvis 1300.

2.2.5 Finansiella indikatorer

Finansiella indikatorer används i syfte att följa utvecklingen med avseende på in-tecknade samt utbetalda medel. Följande sex finansiella indikatorer ska redovisas:

- Totalt beslutat Feadstöd per kalenderår
- Total beslutad medfinansiering per kalenderår
- Totalt utbetalat Feadstöd per kalenderår
- Total utbetald medfinansiering per kalenderår
- Totalt redovisat Feadstöd i utgiftsdeklarationer, per kalenderår.
- Total redovisad medfinansiering i utgiftsdeklarationer, per kalenderår.

III. GENOMFÖRANDE

3.1. Åtgärder

Målgruppen har i många fall en sammansatt problematik, med arbetslöshet i kombination med t.ex. ohälsa eller funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Ofta saknar personerna både utbildning och arbetslivserfarenhet från såväl hem- som från värdlandet. Vid sådana förhållanden krävs det samordnade insatser från flera aktörer för att individerna ska få det stöd som de behöver. Fead ska tillgodose och förbättra stödet till individerna så att deras sociala delaktighet i värdlandet ökar. I vissa fall kan det vara ändamålsenligt att insatserna direkt anpassas för kvinnor respektive män utifrån deras skilda villkor. Specifika förhållanden i utsatta stadsdelar, i storstäder och större städer respektive i glest befolkade områdena bör beaktas. Insatserna kan innehålla en eller flera av följande komponenter:

- *Samhällsorientering:* insatser kan bestå av informationen av olika slag, t.ex. allt ifrån vägbeskrivningar till härbärgen eller dusch och toaletter, till information om vilka villkor, rättigheter och skyldigheter som finns i Sverige. Informationen kan ges skriftligt eller muntligt och kan göras tillgänglig på deltagarnas hemspråk. Även vägledning och samordning kan vara förekommande insatser. Kompetensutveckling i syfte att få ett arbete ingår däremot inte inom ramen för Fead.
- *Insatser för att främja hälsa och förebygga ohälsa:* insatser som syftar till att förbättra hälsan eller förebygga ohälsa bland projektdeltagare. I insatserna kan t.ex. ingå att möjliggöra för deltagarna att upprätthålla en personlig hygien, möjliggöra att dagliga rutiner kan upprätthållas etc. Projekten kan informera, samordna eller genomföra insatser för att tillmötesgå eller förebygga dessa behov i samverkan med andra relevanta aktörer inom området.
- *Studier av målgruppens villkor i värdlandet:* insatser kan avse insamling av data i Sverige i syfte att öka kunskapen om fondens deltagare och därmed bättre möta målgruppens behov i Sverige.
- *Andra relevanta insatser:* insatser med fokus på målgruppen för det operativa programmet, som kan komma att identifieras av övervakningskommittén, i andra samrådsförfaranden eller i utvärdering av programmets genomförande.

Förhandsutvärdering av utkast till nationellt program

Regeringskansliet har i enlighet med artikel 16 (EU 223/2014) låtit förhandsutvärdera programförslaget. Förhandsutvärderingen är baserad på ett programutkast som inte varit föremål för varken kommissionens synpunkter eller föremål för remiss. Programutkastet hade heller inte behandlats av Regeringskansliets olika departement.

Syftet med förhandsutvärderingen var att förbättra kvaliteten på utformningen av programmet. Regeringen gav Socialstyrelsen detta uppdrag i maj 2014. Uppdraget har redovisats muntligt och i

en skriftlig rapport.²⁰ Slutsatser och rekommendationer från rapporten har beaktats där det varit möjligt och lämpligt med hänsyn till ett uppdaterat programutkast.

I dialog med Socialstyrelsen och i rapporten daterad augusti 2014 stödjer Socialstyrelsen programmets prioriteringar och föreslagna insatser. Utkastet till program anses bidra till främjandet av social sammanhållning och fattigdomsminskning i enlighet med EU 2020-strategin.

Socialstyrelsens bedömning är att programutkastet är sammanhållet och insatserna som kan komma ifråga är definierade utifrån de förutsättningar som finns. Däremot bedömer Socialstyrelsen att budgeten är begränsad, både avseende insatser samt avseende Svenska ESF-rådets genomförande av programmet. Mot bakgrund av detta föreslår Socialstyrelsen att Fead inte bör sprida de tillgängliga medlen på för många aktörer utan för att minimera effektivitetsförluster dels genom att öppna programmet för ett fåtal aktörer dels hålla nere de administrativa kostnaderna. Trots begränsningen i resurser gör Socialstyrelsen bedömningen att fondinsatserna är nödvändiga för den prioriterade målgruppen.

3.2. Valet av insats

De vägledande principerna för urval av insatser inom ramen för det operativa programmet 2014–2020 ska tillsammans med mål och resultaten samt ansatsen att tillämpa, pröva eller utveckla metoder och arbetssätt, bidra till att insatserna förstärker och utvecklar den sociala delaktigheten för målgruppen. Principerna ska bidra till att de ansökningar som har bäst förutsättningar att bidra till programmålen beviljas medel.

Samverkan kan vara nödvändigt för att uppnå effektiva programinsatser. Fead projekten kan bygga vidare på redan etablerade samverkansformer eller utveckla nya samverkansformer. Samverkan kan ske mellan organisationer inom en eller flera samhällssektorer. Ett exempel på det senare är idéburet offentligt partnerskap, IOP. Med det avses en sammanslutning av offentliga och ideella aktörer, som målinriktat och fokuserat arbetar för att lösa en avgränsad och specifik utmaning. För att detta ska kunna genomföras får det inte finnas någon marknad eller en konkurrenssituation, dvs. det samhället får av den idéburna föreningen ska ingen annan kunna erbjuda. Eftersom fonden dessutom är av relativ ringa omfattning finns det också av detta skäl incitament att inte sprida medlen till många aktörer. Ambitionen bör vara att minimera de administrativa kostnaderna och på bästa sätt öka förutsättningarna för en effektiv handläggning.

Ansökningarna ska innehålla en kartläggning av utvecklingsbehov och idéer och förutsättningar för verksamheten. Samverkanspartner som ingår i ett projekt och där det är möjligt, målgruppen själv, bör engageras i kartläggningen av behov och förutsättningar samt i idéutveckling. I ansökan ska även redogöras för hur projektet ska organiseras och hur uppföljning och dokumentation ska säkras. I planering och genomförande av projekten ska kostnadseffektivitet eftersträvas.

Jämställdhetsintegrering och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska vara två av de kriterier som ska uppfyllas vid utformningen av de insatser som medfinansieras av Feadmedel, se specifikt avsnitt nedan.

För att en insats ska bedömas bidra till programmets mål, ska

²⁰ Socialstyrelsen (2014) Förhandsutvärdering av programförslag angående fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (2014-08-30).

- det svara mot målgruppens behov och programmets mål (analys på individnivå kan dock göras under projektiden),
- de ingående aktörerna ha kunskap och erfarenhet av målgruppen,
- dess problemanalys vara välgrundad, det vill säga bygga på fakta och annan kvantitativ eller kvalitativ kunskap,
- det (där så är relevant) framgå utgångspunkter för hur den metodik som används eller utvecklas kan få spridning genom andra fonder, exempelvis Socialfonden eller Asyl- och migrationsfonden,
- det uppfylla övriga för ansökningsomgång eller upphandling relevanta krav,
- det framgå hur de horisontella principerna jämställdhet och tillgänglighet har beaktats i den underliggande analysen och hur principerna kommer att beaktas i genomförandet av projektet (se nedan). När det gäller icke-diskriminering ska projektet beskriva hur det kommer att säkra principen i sin verksamhet.

Säkerställandet av horisontella principer i insatser inom ramen för operativa programmet

Det operativa programmet ska säkra att projektinsatserna följer regeringens ambitioner för icke-diskriminerings-, jämställdhets- och funktionshinderspolitiken. Frihet från diskriminering är en mänsklig rättighet. I svensk lagstiftning finns skydd mot diskriminering som har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Den direkta, individuella, diskrimineringen är ett hinder för att uppnå målet om lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för alla. Men det finns också en indirekt diskriminering i form av regler, rutiner, normer, vedertagna förhållningssätt och beteenden i institutioner och andra samhällsstrukturer som utgör hinder för olika grupper att uppnå lika rättigheter och möjligheter.

Projekten bör tillämpa rutiner och metoder som främjar lika rättigheter och möjligheter och säkerställer att diskriminering inte förekommer.

Den svenska jämställdhetspolitiken utgår från att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Ett av de fyra delmålen som vägleder regeringens politik på jämställdhetsområdet är att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut. Jämställdhetsintegrering är regeringens huvudsakliga strategi för att uppnå det jämställdhetspolitiska målet.

Jämställdhetsintegrering innebär att jämställdhet ska beaktas i allt beslutsfattande, på alla nivåer. Tillämpning av jämställdhet mellan kvinnor och män som horisontell princip under programperioden 2014–2020 ska bidra till att skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv för både kvinnor och män. Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i programmet genom valet av prioriteringar och vägledande grunder för urval.

I insatser som ska stärka individens ställning i samhället ska analysen lägga grund för att både kvinnors och mäns kompetens tas till vara och utvecklas i projekten. I analys, planering och genomförande av projekt ska säkerställas att såväl kvinnor som män får tillgång till insatser som

utifrån deras individuella förutsättningar. Svenska ESF-rådet ansvarar för att underlätta och effektivisera tillämpningen av jämställdhetsintegrering i program- och projektgenomförandet.

Regeringens funktionshinderspolitik handlar om att skapa ett samhälle utan hinder för delaktighet och jämlikhet i levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning. Insatserna ska bekämpa diskriminering och ge flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning förutsättningar för självständighet och självbestämmande. Det konkreta tillgänglighetsarbetet behöver fokuseras på att identifiera och undanröja hinder för personer med olika funktionsnedsättningar att bli delaktiga i samhällslivet. Projekten ska identifiera och undanröja hinder för tillgänglighet, och på så sätt möjliggör för kvinnor och män med olika funktionsnedsättningar att bli delaktiga i projektets insatser.

3.3. Stödmottagare

Ideell sektor och offentliga aktörer är de sannolika stödmottagarna i Fead. Bland organisationer inom det sociala området finns kunskap och erfarenhet av arbete med målgruppen. Samverkan kommer att vara en vägledande princip för projekturval. Gemensamma projektansökningar där flera aktörer samarbetar kan vara en fördel genom att de tillgängliga medlen inte sprids på många aktörer. Gemensamma projektansökningar kan vara ett led i att minimera effektivitetsförluster samt hålla nere de administrativa kostnaderna. I de fall det redan finns etablerade samverkansformer som bedömts som lyckade, kan de vidareutvecklas i Fead. I projekten kan representanter från den privata sektorn delta i styr- eller arbetsgrupper. Svenska ESF-rådet kommer att verka för att förenkla administrationen av Feadprojekt.

Samverkan inom Fead kan omfatta aktörer på såväl lokal, regional, interregional och samt representera olika målgrupper och verksamheter; till exempel ideella organisationer, sammanslutningar och företag inom den sociala ekonomin, privata och offentliga arbetsgivare. Tanken är att de aktörer samverkar som bedöms vara av betydelse för att definiera och arbeta med projektets problem- och behovsbild. Samverkan som arbetsmodell för förberedelser och genomförande av projekt kan öppna för lösningar som annars inte kommit till stånd.

3.4. Komplementaritet med ESF

Fead och Socialfonden genomförs som ett led i Europa 2020-strategin, EU:s strategi för smart, hållbar och inkluderande tillväxt. Socialfonden ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad och en varaktigt ökad sysselsättning på lång sikt. Socialfondens insatser syftar till att

- stimulera kompetensutveckling som stärker individers ställning på arbetsmarknaden,
- förstärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv,
- öka övergångarna till arbete bland personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, samt
- underlätta ungas etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning.

Utgångspunkten för socialfondsmedlens användning under programperioden är att dessa ska förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken och bidra till att nå Europa 2020-strategins målsättningar. Socialfonden ska bl.a. främja social integration, bekämpa fattigdom och diskriminering därmed arbeta med fattigdomsbekämpning och social inkludering med fokus på aktiv inkludering, framför allt för att öka anställningsbarheten. I majoriteten av fallen kommer deltagarna från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan eller kommunerna. Som nyanländ avses i

socialfondsprogrammet främst personer med uppehållstillstånd som flykting, annan skyddsbehövande, eller anhöriginvandrare, eller tredjelandsmedborgare som fått uppehållskort i egenskap av familjemedlem till en EES-medborgare. Avsikten är att målgruppen för socialfondsprogrammet här ska motsvara de målgrupper som omfattas av insatser inom arbetsmarknadspolitikerna för nyanlända, t.ex. instegsjobb och nystartsjobb.

Målgruppen för Fead är socialt och ekonomiskt utsatta personer som vanligtvis inte kan erhålla stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen, dvs. personer som saknar uppehållstillstånd eller uppehållsrätt i landet. Det finns därigenom en komplementaritet mellan Fead och Socialfonden.

Socialfondens möjligheter till transnationella projekt och nätverkande och samverkan på europeisk nivå kan ge kunskaper och erfarenheter som även kan vara till nytta för projekt inom Fead. Transnationellt samarbete är inte möjligt i Fead.

Genom att det är samma myndighet som förvaltar båda fonderna kommer det att rutiner för att undvika att samma kostnader och aktiviteter finansieras av två eller flera fonder. Redan vid ansökningsstadiet ska relevanta uppgifter lämnas in, bedömas och beredas. Processen upprepas också vid varje utbetalningstillfälle.

3.5. Institutionell utformning

Förvaltande myndighet för Fead kommer att vara Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, Svenska ESF-rådet. Svenska ESF-rådet har under perioden 2007–2013 varit och kommer att under perioden 2014–2020 fortsätta vara förvaltande och attesterande myndighet för Socialfonden. Som nämns ovan var Svenska ESF-rådet genomförandeorgan för Europeiska temaåret 2010, som handlade om just fattigdomsbekämpning och social utestängning. Svenska ESF-rådet fick även uppdraget att ansvara för Europeiska temaåret 2012, Europaåret för aktivt åldrande och solidaritet mellan generationer. Erfarenheter från arbetet med både temaår och civilsamhället kommer att kopplas till genomförandet av det svenska programmet för Fead.

Inom Svenska ESF-rådet finns, utöver ett centralt sekretariat/huvudkontor, regionala enheter som lokaliseras till Luleå, Östersund, Gävle, Stockholm, Örebro, Jönköping, Göteborg och Malmö. Den förvaltande myndighetens roll och uppgifter regleras i artikel 32 i rådets förordning (EU) nr 223/2014. Svenska ESF-rådet ska även svara för utbetalningar av fondmedlen till stödmottagarna.

Vid Svenska ESF-rådet finns en enhet med de uppgifter som den attesterande myndigheten har enligt artikel 33 i rådets förordning (EU) nr 223/2014. Chefen för enheten beslutar i och ansvarar för ärenden som hör till enhetens ansvarsområde, vilket bland annat inkluderar upprättande av attesterade utgiftsdeklarationer och årliga räkenskapsavslut. För att säkerställa principen om åtskillnad inom Svenska ESF-rådet mellan funktionen som förvaltande myndighet och funktionen som attesterande myndighet är enheten fristående. Riksgäldskontoret kommer att det organ som Europeiska kommissionen ska utbetala till.

Revisionsmyndighet för Fead med EU-styrda befogenheter är Ekonomistyrningsverket, ESV. Revisionsmyndighetens roll och uppgifter regleras i artikel 34 i rådets förordning (EU) nr 223/2014. För närvarande har Svenska ESF-rådet fått uppdraget att förbereda Feads genomförande såsom kommunikationsinsatser och elektroniskt system för beredning och uppföljning av projekt enligt artiklarna 19, 25-26 och avdelning 5 i rådets förordning (EU) nr 223/2014.

3.6. Övervakning och utvärdering

3.6.1. Övervakning

En övervakningskommitté kommer att tillsättas i enlighet med uppgifterna i artiklarna 11–12 i rådets förordning (EU) nr 223/2014.

Kommittén kommer att inom tre månader efter godkänt program att sammankallas i syfte att godkänna urvalskriterier för projekt inom det operativa programmet, vilka bör utgå från de vägledande principerna för urval. Fram till dess att kommittén utses kommer Svenska ESF-rådet och Socialdepartementet att hålla i kontinuerlig dialog med relevanta aktörer.

Kommittén kommer att bestå av företrädare för partnerorganisationer och andra berörda aktörer från olika sektorer, vilka har kunskap och erfarenhet av att arbeta med målgruppen. Redan inför samrådsmötet den 27 maj inbjöds företrädare för ett antal organisationer, som nämnts även i avsnittet 3.3 och 4.

Ordförande är företrädare för regeringen. Europeiska kommissionen ska delta i övervakningskommitténs arbete i egenskap av rådgivare. En representant för brukardelegationen kommer också att adjungeras. Beroende på målgruppens sammansättning kan företrädare för organisationer som samlar minoritets- eller andra etniska grupper²¹ ingå i övervakningskommittén.

Övervakningskommittén kommer att ha möjlighet att tillsätta arbetsgrupper och liknande när det så bedöms nödvändigt. En arbetsordning ska tas fram som reglerar övervakningskommitténs arbete och som utgår från ovan nämnd EU-förordning.

Övervakningskommittén ska säkra kompetens kring uppföljning och utvärdering, horisontella principer och egenmakt inom sitt arbete.

Svenska ESF-rådet har en internrevisor som kommer att, genom särskilda uppdrag, följa förvaltningen av det operativa programmet. Svenska ESF-rådet kommer att elektroniskt bereda, följa upp och utbetala Feadmedel. Genom e-systemet kan lägesrapporter och ansökningar om utbetalningar samt om projektidéer lämnas in och granskas, beslutas och utbetalas.

Antalet deltagare kommer också att redovisas antingen via lägesrapporter eller i särskild ordning i syfte att rapportera indikatorerna till Regeringskansliet och kommissionen. Genom elektroniska rapporter kan antalet projekt, budget och utbetalningar systematiseras och presenteras översiktligt för alla berörda, främst Regeringskansliet, kommissionen och övervakningskommittén.

I egenskap av förvaltande myndighet, kommer Svenska ESF-rådet att arbeta med förenkling där det är möjligt och följa upp projekten genom att besöka dem på plats, vilket dokumenteras därefter

²¹ Det finns idag inte direkta företrädare för målgruppen utan representationen kan säkras genom att olika riksförbund, exempelvis Romska riksförbundet eller föreningar för hemlösa.

utifrån beslutade underlag. Arkiveringen kommer att ske i närarkivet och vid programmets slut (när allt har slutrapporterats) skickas till det ständiga arkivet och sparas där enligt riktlinjerna.

3.6.2. Utvärdering

Syftet med utvärdering av programmet är enligt skäl 20 förordning (EU) nr 223/2014 inledande bestämmelser att förbättra kvaliteten på och utformningen av det operativa programmet och fondens genomslag och resurseffektivitet.

Regeringskansliet har i enlighet med artikel 16 i nämnda förordning låtit förhandsbedöma programmet. Socialstyrelsen fick uppdraget i maj 2014. I dialogen med Socialstyrelsen och i deras rapport per augusti 2014 stödjer förhandsbedömningen programmet prioriteringar och insatser, se mer i avsnitt 3.1.

Enligt artikel 17 pkt 5 rådets förordning (EU) nr 223/2014 ska en effektivitets- och effektutvärdering av Fead göras senast den 31 december 2022. Det är viktigt att utvärderingsinsatserna avgränsas, målinriktas och effektiviseras i syfte att ge dem en tydlig inriktning och förbättra förutsättningarna för lärande genom utvärdering.

Utvärderingen kan genomföras på olika nivåer och inom olika teman. Det finns även möjlighet att genom programmet finansiera insatser för analys och spridning av resultat.

Övervakningskommittén bör involveras i beställningar av utvärdering för att därigenom säkerställa att programmet utvärderas i enlighet med gällande krav och principer. En kontinuerlig återkoppling av resultat till berörda aktörer utöver de som finns i övervakningskommittén bör underlättas.

3.7. Tekniskt stöd

Enligt artikel 27 i Europaparlamentets och Rådets (EU) förordning 223/2014 får medlemstaterna sätta av högst fem procent av programmedlen för förberedelser, förvaltning och uppföljning av Fead. Sverige sätter därmed av fem procent av medlen för det tekniska stödet, det vill säga 350 000 euro.

Vid den förvaltande myndigheten och den attesterande myndigheten för Fead får därför kostnader i samband med förberedelser, förvaltning, kontroller, utvärderingar, begränsade informationsinsatser, och datasystem finansieras av tekniskt stöd.

Kostnader vid revisionsmyndigheten avseende insatser enligt artikel 33 i ovan nämnd förordning kan likaså omfattas av tekniskt stöd. Även kostnader för förberedelser och genomförande av övervakningskommitténs eller andra typer av dialoger, t.ex. möten med brukardelegationen eller motsvarande, kan bli föremål för finansiering med tekniskt stöd.

Resor till länder som har valt operativt program II i syfte att öka utbytet kring fondens resultat kan finansieras med tekniskt stöd.

IV. MEDVERKAN AV BERÖRDA AKTÖRER

I syfte att säkerställa framgångsrika förberedelser för förvaltningen av fonden har möten och hearings genomfört först och främst med företrädare med kommunala huvudmän och representanter samt med icke-statliga organisationer. Syftet har varit att klargöra de främsta behoven hos socialt och ekonomiskt utsatta EU/EES-medborgare i landet.

Den svenska regeringen har i arbetet med fattigdomsbekämpning haft flera samråd och dialoger med berörda aktörer. Under programskrivningen har ett 30-tals aktörer involverats genom ett möte den 27 maj 2014. På samrådsmötet deltog Ny gemenskap, Coompanion Stockholm, Socialstyrelsen, Forum – idéburna organisationer med social inriktning, EAPN, RFHL, Röda korset, Sveriges kommuner och landsting (SKL), Göteborgs stadsmission/Crossroads Göteborg, Stockholms stad/socialförvaltningen, Equmenia kyrkan och Föreningen Sveriges socialchefer. Göteborgs stad/socialförvaltningen lämnade en promemoria per e-post.

Programförslaget har också varit föremål för en remiss bland berörda aktörer under perioden 29 juli till och med 7 augusti 2014. Fyra aktörer inkom med remissvar. Synpunkterna har i viss mån beaktats i den vidare framtagande av programförslaget. I remissvaren framkom att befintliga samrådsstrukturer kan få stöd av Fead. Det fanns också synpunkter om att det svenska operativa programmet inte omfattar materiellt bistånd.

Regeringen har regelbundet samråd med sk. brukardelegationen. Brukardelegationen är ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan regeringen och företrädare för människor som befinner sig i en utsatt social situation och behöver socialtjänstens och andra välfärdsinstitutioners insatser. Även Sveriges Kommuner och Landsting och Socialstyrelsen är viktiga parter i detta erfarenhetsutbyte. Ett av delegationens syften är att mobilisera samtliga aktörer i arbetet mot ekonomisk och social utsatthet. Delegationen ska också stå modell för och ge legitimitet till samrådsformer på lokal och regional nivå. Delegationen har varit delaktig i framtagandet av programmet. Dialog med brukardelegationen kommer att etableras under programperioden och eventuellt kan en representant för delegationen adjungeras till övervakningskommittén.

V. FINANSIERINGSPLAN

	Totalt	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Fund (a)	7 000 000	0	1 166 000	1 166 000	1 167 000	1 167 000	1 167 000	1 167 000
Nationell medfinansiering (b)	1 235 294	0	205 765	205 765	205 941	205 941	205 941	205 941
(c) = (a) + (b)	8 235 294	0	1 371 765	1 371 765	1 371 941	1 371 941	1 371 941	1 371 941
Finansieringsandel Fead (d) = (a) / (c)	85%							

5.2

	Insats	Offentliga utgifter
Summa	8 235 294	8 235 294
Tekniskt stöd	411 765	411 765
Åtgärder inom Fead	7 823 529	7 823 529

